

prof. UMFC dr hab. Alicja Gronau-Osińska
Wydział Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki
UMFC Warszawa

Perypetie z *Kwartetem smyczkowym* Andrzeja Dobrowolskiego

Kwartet smyczkowy Andrzeja Dobrowolskiego powstał w 1989 roku i jest jego ostatnim utworem, napisanym niecały rok przed śmiercią¹. W partyturze widnieje dokładna data ukończenia oraz miejsce: Graz 8.11.1989, zapis został umieszczony pod końcową linijką tekstu nutowego. Przed Ogólnopolską Konferencją w 25 rocznicę śmierci Andrzeja Dobrowolskiego, zatytułowaną *Rozumienie muzyki: MUZYKA CZYSTEJ FORMY*, zorganizowaną przez Katedrę Teorii Muzyki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina² utwór ten miał jedno odnotowane wykonanie – przez Kwartet Wilanów³, które zostało zarejestrowane podczas Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej „Warszawska Jesień” w 1991 roku. Kameraliści pracowali nad prawykonaniem w oparciu o rękopis, co potwierdził w rozmowie ze mną prof. Gadzina⁴. Poproszona przez planowanych wykonawców *Kwartetu smyczkowego* podczas wspomnianej konferencji o przygotowanie nut, sięgnęłam po dostępne najbliżej dla mnie, czyli z zasobów biblioteki Związku Kompozytorów Polskich, bowiem w Biblioteka Główna Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina nie dysponuje tym utworem. W

¹ Kompozytor zmarł w Grazu (Austria), 8.08.1990 roku.

² Konferencja zorganizowana przez Katedrę Teorii Muzyki UMFC, w dniach 4-6 grudnia 2015 roku. Jej komitet naukowy i organizacyjny tworzyli: prof. zw. dr hab. Danuta Dobrowolska-Marucha – córka kompozytora, dr Małgorzata Waszak oraz autorka niniejszego tekstu jako kierownik KTM. Na konferencję złożyły się dwa koncerty, sesja z referatami, dyskusja panelowa oraz wystawa poświęcona Andrzejowi Dobrowolskiemu. Pierwszy koncert, zatytułowany *Andrzej Dobrowolski – tradycjonalista i awangardzista*, rozpoczął konferencję (piątek 4.12.2015, Sala Koncertowa) prezentacją trzech utworów: *Trio stroikowe* na obój, klarnet i fagot (1956), w wykonaniu Marty Trzcionkowskiej – obój, Wojciecha Przyborowskiego – klarnet i Magdaleny Laskowskiej – fagot, *Muzyka* na tubę solo (1972), wykonana przez Zdzisława Piernika, oraz *Kwartet smyczkowy* (1989, zaprezentowany przez Kwartet Opium w składzie: Agnieszka Marucha (wnuczka Andrzeja Dobrowolskiego) – skrzypce I, Anna Szalińska – skrzypce II, Magdalena Małecka-Wippich – altówka i Robert Dacko – wiolonczela. Drugi koncert nosił tytuł *Andrzeja Dobrowolskiego elektronika w trzech odstępach: solo, w służbie instrumentom i multimedialnie*, a na jego program złożyły się: *Passacaglia na 40 z 5* (1959), *Muzyka* na taśmę magnetofonową nr 1 (1962) z wizualizacją przygotowaną przez Marka Dubiela, *Muzyka* na taśmę magnetofonową i fortepian solo (1971) z udziałem Szabolcsa Esztenyiego, *S for S [Study for Synthi]* (1973), *Muzyka* na taśmę magnetofonową i klarnet basowy solo (1980) z partią instrumentalną w wykonaniu Mariusza Barszcza, *Krabogapa* (1969) odtworzona z nagrania w interpretacji ruchowej autorstwa Magdaleny Wajzner, zaprezentowanej przez Zespół Plastyki Ruchu w składzie Agata Pankowska, Zuzanna Dąbkowska, Weronika Olbrot, Daria Siemianowska, Krystyna Mazurek, Anita Wasilewska, pod opieką artystyczną Agaty Pankowskiej, *Passacaglia für TX* (1988), *Muzyka* na trzy akordeony, harmonijkę ustną i perkusję (1977) w wykonaniu Zygmunta Zgrai – harmonijka, harmonetta, Klaudiusza Barana, Rafała Grzaki i Jędrzeja Jarockiego – akordeony, Leszka Lorenta, Jaremy Jarosińskiego i Jakuba Hejnickiego – perkusja, pod dyrekcją Rafała Janiaka. Emisję dźwięku przygotowała Barbara Okoń-Makowska, Dominika Czajkowska i Paulina Wyszowska. W konferencji wzięło udział 9 referentów, reprezentujących 7 ośrodków, a w panelu – rodzina kompozytora z Polski, USA i Austrii oraz 11 zaproszonych gości – uczniów, przyjaciół, współpracowników Dobrowolskiego. Por. Program konferencji w aneksie.

³ W składzie: Tadeusz Gadzina – skrzypce I, Paweł Łosakiewicz – skrzypce II, Ryszard Duż – altówka, Marian Wasiółka – wiolonczela.

⁴ Prof. Tadeusz Gadzina wspominał, że Kwartet Wilanów otrzymał nuty podczas Warszawskiej Jesieni w 1990 roku oraz zamówienie na wykonanie *Kwartetu smyczkowego* Andrzeja Dobrowolskiego na tymże festiwalu w roku następnym, co stanowiło reakcję komisji repertuarowej na śmierć kompozytora w sierpniu 1990.